

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is	5
Programma 2: Een leefbare gemeente.....	10
Programma 3: De werkende gemeente.....	13
Programma 4: De dienstverlenende gemeente	18
Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead	19
Onvoorzien.....	21
Financiële positie	22
Afwijkingen.....	23
Investerings	28
Grondexploitatie.....	29
Begrotingswijziging	32

Inleiding

Hierbij ontvangt u de tweede bestuursrapportage (berap) over 2023 met daarin een overzicht van de stand van zaken van de doelen en de verwachte financiële afwijkingen. Deze rapportage is opgesteld naar de situatie per medio augustus 2023. Dat betekent dat er tussen het moment van opmaken en behandelen een geruime periode zit, waardoor de informatie inmiddels verouderd kan zijn. Daarnaast kan het zijn dat het beeld bij de jaarstukken afwijkt van de huidige inzichten. Wij verzoeken u hiermee rekening te houden.

Inhoudelijk lopen we met de meeste doelen op schema:

Status	Codering	Aantal
Doel gerealiseerd / op schema	■	17
Doel vertraagd / gedeeltelijk gerealiseerd	■	7
Doel (nog) niet gerealiseerd	■	2

Voor de leesbaarheid zijn in deze berap alleen de namen van de doelstellingen vermeld en niet de inhoudelijke toelichting op die doelstellingen zoals die in de programmabegroting staan. Wel wordt gerapporteerd over de voortgang.

Financieel resultaat

Deze tweede berap sluit met een voordelig saldo van afgerond € 223.000. De belangrijkste oorzaken zijn (afgerond op duizendtallen):

Onderdeel	(x € 1.000)
Een hogere rijksbijdrage van € 362.000 (voordeel), vooral door het accres in de meicirculaire, de uitkeringsfactor, taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen. Hiervan wordt een bedrag van € 51.000 geormerkt om taken voor uit te voeren, zodat per saldo een voordeel ontstaat van € 311.000.	€ 311
De kosten van leerlingenvervoer zijn fors hoger als gevolg van gestegen salarissen en brandstofprijzen.	-/- € 250
Opbrengsten OZB zijn hoger, met name doordat de economische waarde van de woningen hoger is dan waar in de begroting mee rekening was gehouden.	€ 200
Bodemsanering op een aantal locaties, enkele calamiteiten waaronder drugsafvaldumping in Zwarte Veen, en hoge verwerkingskosten voor 't Paviljoen i.v.m. PFAS houdende grond, leiden tot een behoorlijk nadeel.	-/- € 150
De ingangsdatum van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging is naar achteren verschoven (naar 1 januari 2024). Dat betekent dat we langer dan eerder was voorzien, nog leges innen. Dit leidt in 2023 tot een voordeel ten opzichte van de begroting.	€ 140
Door de val van het kabinet vinden in het najaar verkiezingen plaats. Het Rijk stelt hiervoor geen vergoeding beschikbaar, zodat de organisatie hiervan voor ons tot een nadeel leidt.	-/- € 95
In de regionale ICT samenwerking is over 2022 een positief resultaat, ons aandeel daarin bedraagt € 174.000, dat nu aan ons wordt uitgekeerd. Tegelijkertijd leidt nieuwe apparatuur en uitbreiding van het aantal accounts voor de raad tot zo'n € 86.000 aan hogere kosten.	€ 88
Overige voor- en nadelen, per saldo	-/- € 21
Totaal	€ 223

Sociaal domein

Binnen de hekjes van het sociaal domein is daarnaast sprake van een nadelig saldo van afgerond € 230.000, dat voornamelijk bestaat uit de volgende onderdelen (afgerond op duizendtallen):

Onderdeel (binnen hekjes sociaal domein)	(x € 1.000)
Tariefstijgingen in de jeugdzorg door nieuw afgesloten CAO's en herijking van de regionale inkooptarieven leiden tot een fors nadeel. Daar staat tegenover dat we minder kinderen in jeugdbescherming hebben, dan waar we eerder vanuit gingen. Per saldo lopen we tegen een nadeel op jeugdzorg aan van ruim 8 ton.	-/- € 810
Bij centrumgemeente Doetinchem is over 2022 behoorlijk veel geld overgebleven op het regionale budget Beschermd Wonen. Deze middelen worden naar rato van het zorgverbruik verdeeld over de Achterhoekse gemeenten. Het bedrag dat wij hiervan krijgen is een stuk meer dan waar we in de begroting rekening mee hadden gehouden.	€ 590
Algemene uitkering. De meicirculaire 2023 is verwerkt in deze tweede berap en dit geeft een fors positief saldo op het sociaal domein (€ 638.000 voordeel). Een deel daarvan (€ 528.000) moet worden geormerkt voor uit te voeren taken en daarnaast is sprake van het onderbrengen van de regeling buurtsportcoaches in de Brede SPUK, waardoor dit in onze begroting leidt tot een voordeel van € 139.000. Per saldo is het effect € 249.000 positief.	€ 249
Op WMO individuele en groepsondersteuning verwachten we een nadeel op de subsidie 2023 t.o.v. de raming. Vanuit de kwartaalgesprekken met de aanbieders zal de inzet goed gevolgd blijven worden.	-/- € 294
Uit de uitgevoerde evaluatie blijkt dat het budget dat is geraamd voor maatschappelijke banen, structureel met € 150.000 verlaagd kan worden.	€ 150
Overige voor- en nadelen, per saldo	-/- € 115
Totaal	-/- € 230

Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in het hoofdstuk "Afwijkingen". Een saldo binnen de hekjes muteert conform de afgesproken werkwijze rechtstreeks in de reserve sociaal domein en vormt daarmee geen saldo voor de tweede berap. In de begroting 2023 was al rekening gehouden met een positief saldo op het sociaal domein, dat wordt toegevoegd aan de reserve. Dit positief saldo wordt door het nadelig saldo uit de 1e en 2e berap minder en de toevoeging aan de reserve sociaal domein wordt dan ook navenant lager. Het uiteindelijk effect op de omvang van de reserve sociaal domein is echter nihil, want deze zit reeds op het maximum van € 4 miljoen door het positieve resultaat uit de jaarrekening 2022.

De structurele afwijkingen zijn meegenomen bij het opstellen van de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.

Overige onderwerpen

- Conform afspraak wordt de raad via de berap geïnformeerd over de (financiële) stand van zaken van de uitleglocaties voor de ontwikkeling van woningbouw binnen onze gemeente. In het hoofdstuk "Financiën uitleglocaties woningbouw" is een overzicht opgenomen van de beschikbaar gestelde kredieten en gerealiseerde kosten. Voor de locaties Varsseveld De Tuit, Biezenakker en Lenteleven samen gaat het om een verhoging van de kredieten met totaal afgerond € 910.000.
- Voor het investeringskrediet Gravenpad wordt een ophoging van € 60.000 voorgesteld. De overschrijding wordt veroorzaakt door prijsstijgingen en extra kosten voor bodemsanering.
- Tenslotte is sprake van enkele budgettair neutrale wijzigingen voor de begroting, die zijn opgenomen en toelichting in het hoofdstuk "Begrotingswijziging"

Wij stellen u voor:

1. De 2e Bestuursrapportage 2023 vast te stellen en de afwijkingen middels een begrotingswijziging te verwerken in de Programmabegroting 2023;
2. Het voorbereidingskrediet Varsseveld De Tuit met € 100.000 uit te breiden.
3. Het voorbereidingskrediet Biezenakker met € 439.969 uit te breiden.
4. Het voorbereidingskrediet Lenteleven met € 369.620 uit te breiden.
5. Het investeringskrediet Gravenpad met € 60.000 uit te breiden

Verloop saldo begroting (x 1.000)			
	Totaal	Structureel	Incidenteel
Saldo programmabegroting 2023-2026	-636	683	-1.319
Afwijkingen 1e berap	-1.214	-1.431	216
Saldo na 1e berap	-1.850	-748	-1.103
Afwijkingen 2e berap	173	-1.124	1.297
* afwijkingen exploitatie	223	168	55
* afwijkingen SD	0	-870	870
Nieuw saldo begroting	-1.627	-1.450	-178

Bij de jaarrekening zullen wij het definitieve saldo bepalen.

Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is

Doelen en acties

1.1- Vergroenen

Stand van zaken

De basis van dit doel is het beleid vanuit de Klimaatagenda en de Visie op Landschap, Natuur en Groene Kernen. Het uitvoeringsprogramma van de visie loopt goed op schema. Dit jaar zijn vastgesteld: het Ecologisch berm- en watergangenbeheerplan en het Biodiversiteitsplan. Daarnaast zijn de subsidie voor aanleg van landschap voor inwoners en het landschapsfonds voor agrarische bedrijven succesvol en krijgen deze waardering van onze inwoners.

Dit jaar werken we aan het Meerjarenplan Vergroenen en Klimaatadaptatie. Dit meerjarenplan heeft als doel klimaatadaptatieve kernen te realiseren waar hitte en wateroverlast onder de streefwaarden blijft. Zo zorgen we voor een gezonde en prettige leefomgeving voor onze inwoners, nu en in de toekomst. Het is een volledig nieuw vakgebied, waarbij sinds enkele jaren wordt gewerkt aan data en modellen om deze (toekomstige) problematiek in kaart te brengen, de Klimaateffectenatlas.

De eerste stappen om deze atlas om te vormen tot een meerjarenplan voor Oude IJsselstreek met werkproces en projectlocaties zijn gezet. Samen met DataLabGO worden de data geanalyseerd en potentiële locaties met knelpunten worden getoetst in de praktijk. Daarna is het nodig om prioriteiten te bepalen en combinaties te maken met bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden, waarna potentiële maatregelen om de knelpunten op te lossen kunnen worden geformuleerd. Dit vraagt veel maatwerk. De eerste stappen geven al veel inzichten maar dit meerjarenplan is een flinke puzzel. We verwachten dit werkproces met streefwaarden en plan van aanpak in kwartaal 1 van 2024 aan te kunnen bieden voor besluitvorming. Daarna kan het daadwerkelijke werk met projectlocaties per kern als structureel vakgebied beginnen.

Naast het meerjarenplan is een praktische start gemaakt met de locatie de Bongerd, een woonlocatie van Wonion waar voornamelijk ouderen wonen. De locatie van de parkeerplaats aan de Debbeshoek in Ulft maakt geen onderdeel meer uit van deze klimaatadaptatieve ontwikkeling, dit is onderdeel van de ontwikkeling Wesenthorst. Voor woonlocatie de Bongerd is het klimaatadaptatieve ontwerp in samenwerking met Wonion en de bewoners afgerond. De bewoners van de woonlocatie zijn positief. De verwachting is dat eind 2023 de aanbesteding voor het werk wordt afgerond. De uitvoering start dan begin 2024. Van deze praktische aanpak leren we veel dat ons helpt bij het ontwikkelen van het meerjarenplan.

1.2- Energietransitie

Stand van zaken

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord heeft het Rijk budget vrij gemaakt voor extra (ambtelijke) capaciteit. Dit budget is vanaf 2023 beschikbaar tot 2030. Het geld kan een flinke impuls aan de uitvoering van het klimaatakkoord geven. Het budget - het betreft SPUK middelen - voor de eerste drie jaar is ruim twee miljoen euro en inmiddels toegekend. We gebruiken het budget om de komende jaren meer capaciteit in te zetten op de diverse thema's voor de energietransitie. Het gaat om de inhuur van mensen via adviesbureau's, zzp'ers en het vergroten van de ambtelijke capaciteit. Zo zijn inmiddels twee inwonersadviseurs Verduurzaming gestart.

In het eerste trimester van 2023 is het derde Akkoord van Groenlo vastgesteld. De ambitie is om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. Er wordt gewerkt aan een nieuwe regionale uitvoeringsagenda waarbij de doelen gekwantificeerd worden. De RES doelen voor de opwek van duurzame energie worden hierin meegenomen. De RES monitor (stand van zaken na 2 jaar) en de herijking van de RES komen in het eerste kwartaal 2024. In het nieuwe Akkoord van Groenlo nemen we meer tijd om energieneutraal te worden, vooral omdat de warmtetransitie (van het gas af gaan) niet voor 2030 gereed zal zijn. Voor het aardgasvrij(klaar) worden ligt de focus op twee dorpen (Varsseveld en Silvolde). Er zijn gesprekken met de inwoners en er wordt een DUP (dorsuitvoeringsplan) gemaakt.

Voor alle inwoners die hun (eigen)woning willen verduurzamen (isolatie van de schil) zijn subsidies en leningen beschikbaar. De hoogte van de subsidie is afhankelijk van het inkomen: max. € 600 voor inkomens boven modaal, max. € 1500 voor een gezinsinkomen tot modaal en max. € 3000 voor mensen die energietoeslag hebben gehad. Onafhankelijke informatie en advies kan door iedereen ingewonnen worden bij het Energieloket Achterhoek.

Daarnaast is vanuit het Rijk geld vrijgemaakt voor een meerjarig isolatieprogramma (NIP/ actielijn 1) voor alle particuliere woningen met een energielabel D, E, F en G. Uit dit programma krijgen we een eerste tranche van ongeveer € 1.3 miljoen voor de verduurzaming van 883 woningen. Het bedrag is bedoeld voor de maatregelen zelf en niet voor het proces. De komende jaren komt er nog een tweede en een derde tranche met bijbehorend budget. Het bedrag is voornamelijk bedoeld voor de verduurzamingsmaatregelen. Dit programma gaan we, regionaal, samen met het Energieloket Achterhoek uitvoeren. Voor woningcoöperaties zijn aparte afspraken gemaakt (NIP/ actielijn 2).

Er is rijksbudget beschikbaar voor de aanpak energiearmoede. De gemeentelijke aanpak richt zich op gedragsverandering en inzicht door energiecoaching, het aanbrengen van kleine energiebesparende maatregelen (fix-brigade), vervangen oud witgoed (witgoedregeling) en woningisolatie bij voor woningeigenaren (subsidie). Er wordt onderzocht hoe de aanpak voor energiearmoede structureel en regionaal georganiseerd kan worden. De doelgroep bereiken is een uitdaging. Net als het vinden van voldoende energiecoaches.

Er zijn inmiddels vier omgevingsvergunningen voor zonnevelden afgegeven. Twee zonnevelden, te weten Havebos en het Laar, worden in 2023 gebouwd. We blijven actief om zon op daken te promoten, vooral voor bedrijven. Achterhoek Onderneemt Duurzaam is afgerond. Hiervoor in de plaats is het Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek (DOA). Het DOA is een aanspreekpunt voor ondernemers voor vragen, begeleiding en ondersteuning m.b.t. energie en circulariteit. Ook de Agem is bereikbaar voor ondernemers.

Het burgerinitiatief BEOIJ heeft een energiecoöperatie opgericht. Er zijn nog geen concrete projecten gerealiseerd.

Tot slot is de structuur van AGEM Holding veranderd. De onderdelen van Agem zijn nu: Achterhoek Energieloket BV, Agem Gemeentelijke Energie BV, coöperatie streekenergie, Agem Energie Experts BV (incl. Agem ontwikkeling BV en Agem levering BV).

1.3- Bouwen en Wonen

Stand van zaken

Nieuwbouwprogramma

Het woningbouwprogramma voor Oude IJsselstreek is in 2021 vastgesteld op 2250 woningen tot en met 2030. We liggen op koers om de komende jaren fors meer woningen te bouwen. Er zit een groot aantal (bestemmings)plannen in de pen en het tempo gaat in de komende jaren verder omhoog. Zeker wanneer de uitleglocaties in ontwikkeling genomen worden.

Wel zien we voor het eerst sinds geruime tijd een afkoeling van de woningmarkt, deze zorgt ervoor dat de uitvoering van vergunde projecten door de ontwikkelaar in afwachting op betere tijden uitgesteld of zelfs afgesteld kunnen worden. Het zet mogelijk ook een rem op het indienen van nieuwe woningbouwplannen. Het is op dit moment onzeker hoe sterk de afkoeling zal zijn en hoelang deze zal aanhouden. Ondertussen zetten we alles op alles om tegen het momentum in, onze productie op te voeren en zo de woningbouwambitie in te vullen.

Jaarlijks overzicht voortgang woningbouw t/m 31 december 2022. Bron: rapportage voortgang woningen 2022, d.d. 2 maart 2023.

Nationale Woon- en Bouwagenda, Regionale Woonagenda en Woondeal

In maart 2022 is Nationale Woon- en Bouwagenda gelanceerd. Het Rijk herneemt hiermee deels de regie op volkshuisvesting en zal de komende jaren met aanvullende wetgeving komen. Deze maakt het mogelijk meer sturing te geven aan de woningmarkt. Dat het Rijk de regie deels herneemt is een positieve ontwikkeling. Het laat zien dat het tekort aan woningen een breed maatschappelijk probleem is en dat het maken van keuzes op nationaal, provinciaal en lokaal niveau nodig is.

Het Rijk heeft met de provincies en gemeenten in de Woondeal afspraken over het woningbouwprogramma gemaakt. In de Woondeal Achterhoek is afgesproken dat er 8390 woningen gebouwd worden. Ruwweg in de verhouding 1/3 sociale huur, 1/3 betaalbare huur- en koop en 1/3 dure huur- en koop. Tegelijk met het proces van de Woondeal is de Regionale Woonagenda geactualiseerd, deze is begin dit jaar vastgesteld. Onze ambitie om 2250 woningen in Oude IJsselstreek te bouwen is daarin opgenomen. De uitleglocaties zijn als 'agendaproject' benoemd, omdat deze cruciaal zijn bij het invullen van onze ambitie.

Een deel van de gewenste woningen, vooral in het goedkope en betaalbare segment, heeft een onrendabele top. Dat betekent dat deze zonder ondersteuning door het Rijk niet gebouwd zullen gaan worden. Een dekking hiervoor is er op dit moment nog niet. Dit geldt ook voor het tekort aan (ambtelijke) capaciteit, bereikbaarheid van de regio en stikstofdepositieruimte. Wij zijn hierover blijvend in gesprek met het Rijk en de provincie. Voor de uitleglocatie de Tuit is een aanvraag voor de zesde tranche van de Woningbouwimpuls (WBI) in voorbereiding. Via de WBI levert het Rijk een bijdrage aan het publieke tekort in woningbouwplannen. Daarnaast houden wij de regeling voor de Startbouwimpuls (SBI) die nu door Rijk ontwikkeld wordt, goed in de gaten. Als deze voor ons kansen biedt zullen wij hiervoor een aanvraag indienen. Met de val van het kabinet is voortzetting van de WBI en andere ondersteuning vanuit het Rijk onzeker geworden.

Uitleglocaties

Op de uitleglocaties is ruimte voor tussen de 1400 en 1850 woningen. In de zomer van 2022 is het locatiepaspoort voor De Tuit (Varsseveld-West) vastgesteld. Inmiddels is het definitieve stedenbouwkundig ontwerp nagenoeg gereed. Voor het woningbouwprogramma sluiten we zo veel mogelijke aan bij de verdeling uit de Woondeal. Ook zijn we begonnen met het bestemmingsplan en exploitatieplan. Wij leggen nog dit jaar het (ontwerp)bestemmingsplan ter inzage en starten daarmee de formele procedure starten. Daarnaast zijn we in januari eigenaar geworden van de eerste 3 hectare grond in het plangebied. In januari zijn we gestart met het locatiepaspoort voor Varsseveld-Noord, dat later dit jaar de basis is voor het stedenbouwkundig ontwerp.

Ook voor de uitleglocaties Lenteleven en Biezenakker vordert het maken van de stedenbouwkundige ontwerp gestaag. Wij betrekken daarbij net als in het Varsseveldse de bewoners van het plangebied, de omwonenden en ook de woningzoekenden. Dit levert ons waardevolle input op.

Flexwoningen

Eind 2022 is het aangepaste kader vastgesteld en zijn de locaties bevestigd. De uitvraag aan potentiële ontwikkelaars voor de flexwoningen is afgerond. Eind augustus is het contract met de ontwikkelende partij getekend. Deze start binnenkort met het participatietraject, daarna volgt de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Hiermee bieden we een oplossing voor de ergste woningnood voordat de productie van reguliere woningen goed op gang komt.

Kleine Kernen Aanpak

Met provinciale subsidie is in 2020, 2021 en 2022 in zes van onze acht kleine kernen de woningbouwbehoefte in beeld gebracht en zijn locaties voor nieuwbouw aangewezen. De dorpsbelangenorganisaties zijn hierbij een belangrijke sturende kracht en de inwoners hebben zo veel invloed op welke woningen waar gebouwd gaan worden. Dit draagt bij aan de leefbaarheid in onze kleine kernen. De eerste woningen worden inmiddels gebouwd en van een aantal plannen loopt de planologische procedure. De provinciale subsidie is gestopt. De kleine kernen aanpak ervaren wij als waardevol. Deze willen wij eens per vijf jaar herhalen, hiervoor is budget opgenomen in de begroting. Momenteel voeren wij samen met de dorpsbelangenorganisaties een evaluatie uit. Daarna kunnen we deze aanpak verder uitrollen in de kleine kernen waar deze nog niet heeft plaatsgevonden en op termijn een tweede tranche starten zodra de plannen uit de eerste tranche gerealiseerd zijn.

Risico's

Een tekort aan personeel geldt niet alleen voor de gemeente maar voor alle partners in de gehele bouwketen. Daarnaast is er schaarste als het gaat om duurzame grondstoffen en de aanhoudende inflatie speelt ons parten. We zullen daarom naast de reguliere woningbouw ook blijven zoeken naar innovatieve oplossingen zoals betaalbare bouwconcepten, modulaire bouw en flexwoningen.

De tolerantie ten opzichte van woningbouwplannen neemt af. Vrijwel iedereen onderschrijft nut en noodzaak van de bouw van nieuwe woningen. Toch ziet men vaak dat deze het liefst elders en/of op een andere manier gebouwd worden. Met het toenemen van het aantal woningbouwplannen dat in procedure gaat, zien we ook een toename van het aantal zienswijzen, bezwaren en/of beroepzaken. Het behandelen daarvan is tijdrovend en werkt vertragend.

1.4- Landschapspark Oude IJssel en DRU Industriepark

Stand van zaken

Landschapspark Oude IJssel

In het eerste kwartaal van 2023 is gewerkt aan het opstellen van een ontwikkelprogramma, waarin met name gekeken wordt naar de rol van de gemeente en te doorlopen processen. Tegelijkertijd zijn allerlei projecten en initiatieven ingezet of in behandeling. Denk hierbij aan de ontwikkeling van het zorgpark Warmse Water; het woonzorgpark van Zozijn aan de Oude IJsselweg.

DRU- Industriepark

In 2021 is gestart met een haalbaarheidsonderzoek voor de doorontwikkeling van het DRU-Industriepark. Het haalbaarheidsonderzoek is eind 2022 afgerond en de resultaten zijn gedeeld met het college en de raad. De raad heeft er mee ingestemd het haalbaarheidsonderzoek verder uit te diepen en te komen tot scenario's met een plan van aanpak en de daarbij horende financiële gevolgen. Om het dat proces gestructureerd te laten verlopen wordt ingezet op een projectleider om dit te begeleiden.

1.5- Vitaal buitengebied

Stand van zaken

Voor het maken van het Lokaal Programma Vitaal Buitengebied zijn wij voor een belangrijk deel afhankelijk van beleid en regelingen van het Rijk en provincie Gelderland. Nu het kabinet is gevallen en er nieuwe verkiezingen komen is nog onduidelijk hoe het Nationaal Programma Landelijk Gebied verder vorm krijgt. Daarnaast heeft de provincie Gelderland vanwege de provinciale verkiezingen, met als gevolg daarvan de gewijzigde samenstelling van het college van Gedeputeerde Staten, het proces voor het Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG) opgedeeld in 2 fases.

Fase 1 liep tot 1 juli 2023. Fase 1 is door de provincie afgerond met het indienen van het Gebiedsplan Gelderland aan het Rijk. Dit plan was een wettelijke verplichting vanuit de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) en geeft aan welke maatregelen de provincie gaat nemen om stikstofreductie te realiseren. Daarnaast zijn in fase 1 de vijf uitgangspunten vastgesteld voor de uitwerking van het gebiedsprogramma VLGG (hierover bent u op dd. 25 mei 2023 geïnformeerd via: 23-102a en 23-102b).

Verder heeft de provincie adviezen gevraagd over thematische doelen (bouwstenen voor het VLGG). Het gaat om externe adviezen voor de landbouw, natuurverbetering, stikstofreductie, klimaat(-adaptatie) en waterkwaliteit. Deze externe adviezen gebruikt de provincie voor fase 2, het uitwerken van het volledige gebiedsprogramma VLGG. Fase 2 is gestart per 1 juli 2023 en de afronding hiervan is voorzien in kwartaal één van 2024. Als gemeente Oude IJsselstreek leveren we onze input ook weer in fase 2 aan de provincie. Daarnaast kunnen we deze adviezen ook gebruiken als input voor ons eigen Lokaal Programma Vitaal Buitengebied. Door zowel de veranderingen naar aanleiding van de verkiezingen bij de provincie als de landelijke verkiezingen die in november gepland staan is er veel nog onduidelijk voor het maken van ons lokale programma. Voor het lokale programma werken we aan een overzicht van beleid en regelingen van andere overheden. Daar kunnen we voor Oude IJsselstreek kansen en opgaven uit definiëren.

Dit doen we samen met onze partner WATEA die tot nu toe 174 gesprekken heeft gevoerd met bewoners van het buitengebied. Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken en de signalen die via erfbegeleiders binnenkomen, wordt nu de volgende fase van het WATEA project vormgegeven. De insteek van deze vervolgfase is om de vragen die er zijn een goed vervolg te geven. Vragen die zijn opgehaald gaan o.a. over bedrijfsopvolging, financiën, sociale zekerheid, gezondheid en stoppen van het bedrijf. WATEA heeft samen met de betrokken gemeenten hiervoor een bijeenkomst georganiseerd en is bezig om een plan van aanpak te maken. Dit plan van aanpak zal de basis vormen van de vervolgfase van het WATEA project. Daarnaast is met een nieuw bestuur ook weer een vervolg geven aan de Plattelandsraad, hierin staat kennisdeling centraal.

Vanwege de vertragingen in het landelijke en provinciale traject is er nog geen financiële doorvertaling gemaakt van extra aanvullende maatregelen die wij lokaal kunnen bieden in onze 'gereedchapskist'. Wel werken we aan aanvullende maatregelen waarbij we niet afhankelijk zijn van andere overheden zoals het Landschapsfonds voor onze agrarische ondernemers. Daarnaast is het nieuwe Uitnodigingskader Wonen Buitengebied in concept klaar en ligt voor inwoners ter inzage. Dit nieuwe beleid wordt waarschijnlijk eind 2023 vastgesteld en biedt agrarische ondernemers een optie om overbodige agrarische bebouwing te transformeren naar woningen. Conform de toezegging van 25 mei 2023 (via 23-102a) gaan we nu op 15 november bijpraten over de stand van zaken rondom het VLGG en het Lokaal Programma Vitaal Buitengebied. De ontwikkelingen in het landelijke gebied zijn ook onderdeel van de regioarrangementen waaraan de provincie werkt. De eerste versie van het regioarrangement Achterhoek is gereed. Nadere informatie en besluitvorming hierover van u als raad staat gepland voor uw vergaderingen in september en oktober 2023.

1.6- Grondstoffen en circulariteit

Stand van zaken

De implementatie van het nieuwe VANG-beleid ligt behoorlijk op koers. De benodigde personele uitbreiding, waaronder de tweede afvalcoach, is gerealiseerd. Er is nu meer toezicht op de kwaliteit van het gescheiden aangeboden PBD en GFT. Via de Scheidzooi-campagne is op de gemeentepagina en sociale mediakanalen van de gemeente extra aandacht voor het goed scheiden van de verschillende grondstoffen.

De voorbereidingen voor de introductie van een tarief voor het per keer aanbieden van restafval per 1 januari 2024 zijn in volle gang. De registratie raakt op orde en de nieuwe tarieven voor 2024 zijn ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Besluitvorming is voorzien in de raadsvergadering van september.

De campagne over alle wijzigingen is in voorbereiding. Verder is het plan klaar voor de introductie van het gescheiden ophalen van GFT+etensresten bij de adressen waar dit nog niet mogelijk was (gestapelde bouw). Deze gaat bij twee complexen eind augustus van start en bij de overige adressen vanaf eind oktober. De containers hiervoor zijn gekocht. Ook voor wijzigingen voor maatwerkadressen ligt een plan klaar, dat vanaf het najaar gefaseerd wordt uitgevoerd.

Eén van de maatregelen uit het nieuwe VANG-beleid is dat in 2024 of in 2025 het GFT in de zomer vaker wordt opgehaald en PBD structureel vaker. Als gevolg van de huidige krapte op de arbeidsmarkt en alle ontwikkelingen op het PBD-dossier (statiegeld en vervuiling), is inmiddels duidelijk dat meer ophaalrondes in 2024 niet haalbaar zijn. We hopen dit in 2025 te kunnen realiseren.

1.7- Omgevingsagenda Oost

Stand van zaken

De Achterhoekse inzet was er tot dusverre op gericht om het regionale ontwikkelperspectief waartoe in het kader van de Omgevingsagenda Oost een aanzet is gegeven, uit te werken tot het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA). Dit proces loopt weliswaar, maar parallel hieraan werkt de provincie momenteel in opdracht van het Rijk aan het opstellen van een Ruimtelijk voorstel waarin op hoofdlijnen wordt aangegeven voor welke functies waar in Gelderland ruimte wordt gevraagd en geboden. De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt op basis van de door de provincies aangeleverde Ruimtelijke voorstellen geactualiseerd tot een NOVEX.

In de Gelderse Regioarrangementen waaraan de afgelopen tijd onder regie van de provincie is gewerkt, is een samenvattend overzicht opgenomen van de bestaande beleidsopgaven per Regio en is benoemd op welke onderdelen op de middellange en lange termijn inzet benodigd is. Het Regioarrangement voor de Achterhoek en voor andere Gelderse regio's is in concept gereed en wordt binnenkort door de provincie voor een consultatieronde vrijgegeven.

Programma 2: Een leefbare gemeente

Doelen en acties

2.1- Gezond leven

Stand van zaken

Gezondheid is een groot goed en is meer dan 'niet ziek' zijn. Iedereen wil het liefst zo lang mogelijk in goede gezondheid leven. Gezonde inwoners zijn vooral ook gelukkige en tevreden inwoners. Het verbeteren van de gezondheid en kwaliteit van leven van onze inwoners is één van de hoofddoelen van onze visie 'Naar het hart van de beweging'.

Gezonde kansen in Oude IJsselstreek

De doelstelling is verder uitgewerkt in de lokale gezondheidsagenda 'Gezonde kansen in Oude IJsselstreek'. In de afgelopen periode hebben we verder gewerkt aan de drie speerpunten uit deze agenda: kansen(on)gelijkheid, mentale gezondheid en vitaal ouder worden. Op basis van het een tussentijdse evaluatie van deze agenda zetten we nog meer in op ervaringsdeskundigheid én het actief betrekken van onze inwoners.

Via de wijkgerichte aanpak 'Een Rookvrij Leven voor Iedereen' werken we gebiedsgericht in Terborg aan het verkleinen van kansen(on)gelijkheid. De subsidie is inmiddels aan de GGD Noord- en Oost-Gelderland toegekend. Deze wijkgerichte aanpak maakt het mogelijk om vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid breed in een gezond leven te investeren. De gezondheidsindicatoren laten zien dat in Terborg meer inwoners leven met een minder goede gezondheid in vergelijking met andere kernen. Om gezondheidsverschillen te verkleinen is het van belang om gelijk in gezondheid te investeren.

Bij het Lokaal Ouderen Netwerk Oude IJsselstreek (LONO) zijn inmiddels ook de seniorenverenigingen (zoals de KBO's en de seniorenbonden) aangesloten. De (uitvoerende) professionals uit het medische en sociaal domein overleggen zo in het netwerk niet alleen over maar ook met ouderen.

Samen met Azora en Sensire ondersteunen we via 'Samen Sterker Thuis' steeds meer ouderen bij het zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen. De belangrijkste doelgroep zijn de nu nog zelfstandig thuiswonende ouderen (65 jaar en ouder) met een hoog risico op een hulpvraag. Daarnaast richt Samen Sterker Thuis zich ook op inwoners met een hulpvraag. Vanuit het gedachtegoed van 'reablement' proberen met een ondersteuningstraject de hulpvraag op eigen kracht op te lossen of beheersbaar te houden.

Iedereen doet mee!

In Oude IJsselstreek dient iedereen mee te doen en erbij te horen. Door onder andere het uitvoeren van acties uit de 'Lokale Inclusie Agenda 2022-2024' is inclusie en toegankelijkheid steeds meer dé standaard in het denken en doen in Oude IJsselstreek.

De samenwerking met de Werkgroep Onbepakt Meedoen heeft weer voor nieuwe activiteiten gezorgd. Zo zijn er nu Prikkelarme Uurtjes bij in de bibliotheken, zijn evenementen getest op toegankelijkheid en is er een werkblad ontwikkeld voor leerlingen en ouders voor de bewustwordingslessen op scholen.

Omdat we trots zijn op de unieke samenwerking met de Werkgroep Onbepakt Meedoen hebben we deze werkwijze voorgedragen voor het initiatief Gemeentedelers van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit is een landelijke competitie om een succesvolle lokale aanpak een landelijk podium te geven als inspiratie voor andere gemeenten. Het initiatief behoorde tot één van de drie finalisten in de categorie 'Inclusieve samenleving verhoogd complex'. De hoofdprijs ging helaas naar een ander initiatief toe

Gezond en Actief Leven Akkoord

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zorgt voor een extra impuls voor onze al bestaande inzet voor een gezond en actief leven met een stevige sociale basis.

Gemeenten ontvangen via de Brede SPecifieke UitKering (SPUK) middelen voor het uitvoeren van het GALA. Voor het ontvangen van de middelen dienen gemeenten een integraal Plan van Aanpak in te dienen. Dit plan van aanpak is in september ingediend bij het Rijk en wij zijn nu in afwachting op een besluit. Het plan is vooral een bundeling van al bestaande visies en beleid met daarbij de visie 'Naar het hart van de beweging' als het vertrekpunt.

Onderdeel van het GALA is onder andere het inrichten van vijf ketenaanpakken, zowel lokaal als regionaal: Welzijn op Recept, Valpreventie, Kinderen naar gezond gewicht, de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) voor volwassenen en Kansrijke Start. Er heeft een eerste lokale en regionale verkenning plaatsgevonden voor het inrichten van deze ketenaanpakken.

Thematafel De Gezondste Regio

Vanuit 8RHK Ambassadeurs werkt de Thematafel De Gezondste Regio aan de ambitie om de Achterhoek de Gezondste Regio. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er meer verbinding met de Thematafel De Gezondste Regio tot stand gebracht.

Als onderdeel van het Integraal Zorgakkoord (IZA) is er een Regiobeeld voor de Achterhoek opgesteld. Het Regiobeeld geeft inzicht in de huidige vraag en aanbod van zorg en ondersteuning in de Achterhoek en de verwachte vraag en aanbod in 2040. Ook bevat het Regiobeeld cijfers over demografie, sociaaleconomische status en leefstijl van inwoners.

Het Regiobeeld is samen met de andere uitgangspunten van het IZA de basis van het Regioplan. Het Regioplan werkt een regionale aanpak uit voor de uitdagingen en knelpunten in zorg en welzijn. Het Regioplan is eind 2023 beschikbaar.

GGD Noord- en Oost-Gelderland

De GGD Noord- en Oost-Gelderland (GGD NOG) is een belangrijke uitvoeringspartner in het beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Tijdens de COVID-19 pandemie lag de focus van de GGD NOG vooral op bescherming van de gezondheid door het bestrijden van het coronavirus. Met het zo goed als verdwijnen van het coronavirus en de komst van het IZA en GALA ontstaat er weer ruimte om in te zetten op het bevorderen van de gezondheid.

De (concept) bestuursagenda 2023-2027 is inmiddels door de GGD NOG opgesteld. De belangrijkste gezondheidsdoelen in deze agenda zijn: vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen, mentale gezondheid, gezonde leefstijl en gezonde fysieke & sociale leefomgeving. De raad heeft dit najaar de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de (concept) Bestuursagenda 2023-2027.

Vanwege de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) heeft de GGD NOG ook het proces opgestart om de Gemeenschappelijke Regeling GGD NOG te wijzigen. De zienswijze procedure voor de raden is inmiddels doorlopen. De GGD NOG verwerkt op dit moment de ingediende zienswijzen van de raden.

2.2- Meedoen

Stand van zaken

We geloven in een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen en iedereen meetelt. Door inwoners een uitkering te geven creëren we een afhankelijkheidspositie en laten we talenten en kwaliteiten onbenut. Het is onze ambitie dat alle inwoners op hun eigen manier meedoen.

Ondersteuning bij verkrijgen en behouden van werk

In het tweede kwartaal is uitvoer gegeven aan de doorontwikkeling van werkprocessen rondom re-integratie om de inwoner nog beter te kunnen ondersteunen. Daarnaast wordt er ingezet op het versterken van dienstverlening richting werkgevers door extra uitbreiding van accountmanagement en een intensivering van de samenwerking met de afdeling economische zaken.

Ondersteuning bij bestaanszekerheid

Het uitkeren van de energietoeslag is uitgesteld naar het derde kwartaal van 2023 door vertraging in benodigde wetgeving vanuit het Rijk. In het derde kwartaal hopen we de energietoeslag opnieuw uit te keren aan de inwoners met een inkomensniveau tot 130% van de norm inkomensondersteuning. Daarnaast hebben we in de eerste helft van 2023 net zoveel intakes schuldhelpverlening uitgevoerd als in heel 2022. In het najaar zal de gemeenteraad geïnformeerd worden over de doorontwikkeling van de bijzondere bijstand en de minimaregelingen.

Oekraïners

Het aantal Oekraïners die we opvangen in de gemeente is stabiel. Per 1 oktober 2023 wordt de hoogte van het leefgeld geïndexeerd.

2.3- De bedoeling

Stand van zaken

Voor het werken volgens de bedoeling is een vervolg gegeven aan de verbinding en de dialoog met medewerkers onderling en met onze samenwerkingspartners. Op deze manier is onder andere de verordening op een aantal onderdelen aangepast en zijn de beleidsregels sociaal domein herschreven.

De organisatieontwikkeling, waarbij gewerkt wordt aan het vormen van één eenheid sociaal domein waarin zowel beleid als uitvoering voor het sociaal domein worden samengevoegd, heeft in de afgelopen periode veel tijd en aandacht gevraagd. Aanvullende inzet op het onderlinge verbanden en het werken volgens de bedoeling in het hele sociaal domein heeft in afwachting van deze ontwikkeling tijdelijk stil gelegen. De ontwikkeling biedt echter dé kans om hier in het tweede half jaar effectief en integraal op te kunnen sturen.

We leren door te doen en we vinden het belangrijk om inzichtelijk te maken wat we leren en wat we daarmee doen. Een aantal collega's is daarom gestart met een training om dit leerproces beter inzichtelijk te maken en te monitoren welke veranderingen we realiseren in het werken volgens de bedoeling. De geleerde methodieken worden inmiddels in de praktijk gebracht bij de contractgesprekken met de aanbieders voor Specialistische jeugdhulp en Wmo-hulp in de buurt.

Programma 3: De werkende gemeente

Doelen en acties

3.1- Impulsprogramma economie en wonen

Stand van zaken

Op het onderdeel impulsprogramma zijn we qua woningbouw begonnen met het vormgeven van de uitleglocaties onder andere middels locatiepaspoorten. Dit wordt ten volste onderschreven door werkgevers in onze gemeente die kwalitatief goede en vooral snelle woningbouw als één van de belangrijkste randvoorwaarden zien bij het aantrekken van personeel.

Aanvullend hierop hebben we met vakspecialisten gekeken naar de gevolgen van woningbouw op het voorzieningenniveau (onderwijs, sport, cultuur, verenigingen etc.) binnen de gemeente. Over het algemeen kan gesteld worden dat de geplande nieuwbouw ook nodig is om bestaande voorzieningen in stand te houden of te versterken.

Op het vlak van (duurzame) energie hebben we opdracht verstrekt om de mogelijkheden voor gezamenlijke energie-opwek en energiegebruik voor de bestaande bedrijven in Varsseveld in beeld te brengen. Dit project start in de tweede helft van 2023. Verder hebben we samen met de Agem en Liander een bijeenkomst georganiseerd voor bedrijven van de IJsselweide, als onderdeel van het toekomstbestendig maken van de IJsselweide, waarbij ze onder andere zijn geïnformeerd over de mogelijkheden op gebied van zonnepanelen op daken. Ook zijn we intensief in gesprek met Liander en Tennet om de energievoorziening voor onze uitleglocaties voor woningbouw en bedrijventerreinen tijdig beschikbaar te hebben. Vanuit de gemeente doen we binnen de mogelijkheden en rol die we hebben ons uiterste best om hier snelheid in te krijgen.

Op het vlak van bedrijventerreinen zijn we begonnen met de eerste werkzaamheden op Het VIP. Aansluitend zijn we, wat de bestaande bedrijventerreinen betreft, begonnen met het toekomstbestendig maken van de IJsselweide en het actualiseren van het bestemmingsplan van De Rieze. Verder werken we aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) waartoe we adviesbureau Ecorys op bezoek hebben gehad. Ook het bedrijfsleven heeft hiervoor input geleverd. We hopen eind 2023 het nieuwe RPW in de raad te brengen.

Beleids technisch zijn we gestart met het actualiseren van de Economische Beleidsvisie. We gaan dit in het najaar 2023 aan de raad aanbieden. Relatief nieuw, maar belangrijk beleidsonderdeel is de huisvesting van internationale werknemers. Op dat domein hebben we iemand aangetrokken voor het opstellen van een kadernotitie.

3.2- Bevorderen recreatie en toerisme

Stand van zaken

In de eerste maanden is er vervolg gegeven aan de uitvoeringsagenda recreatie en toerisme. Deze is op onderdelen geactualiseerd en er zijn enkele aanscherpingen gedaan en prioriteiten gesteld. De verschillende projecten hebben een lange doorlooptijd en in 2023 ligt de focus op vier onderdelen.

Begin juli is voor Vennebulten het (her)inrichtingsplan vastgesteld waarmee de potentiële natuurwaarden in het gebied versterkt en ontwikkeld worden. Dit biedt ook ruimte voor recreatie en het vermarkten van toeristische routes waarbij het verhaal van het landschap-/ontstaansgeschiedenis wordt verteld. Een nieuwe route is in ontwikkeling er worden informatieborden geplaatst. De MTB-route is klaar en door de paden te markeren wordt duidelijk waar wel en niet mag worden gewandeld en gefietst. Dit doen we samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre en met het Routebureau van Achterhoek Toerisme.

Voor het Hoge Venne onderzoeken we de haalbaarheid van ontwikkelingen op recreatief gebied. Afgelopen maanden hebben wij hiervoor de uitgangssituatie van de waterplas in kaart laten brengen. Denk aan inmeting van dieptes en kwaliteit van het water en omvang van de plas zodat eventuele nieuwe ontwikkelingen ook aansluiten bij de mogelijkheden.

Verder onderzoeken we de mogelijkheden voor camperplekken in onze gemeente en werken we aan een uitnodigingskader recreatie en toerisme met experimenteeruimte voor ondernemers met toeristisch recreatieve ambities in het buitengebied, waardoor ook voor de agrarische sector meer mogelijkheden komen voor het verbreden van de bedrijfsvoering.

Er zijn advertenties geplaatst in de Achterhoek Vakantiekraant en er is een tafelstandaard ontwikkeld met QR-code met link naar de evenementenagenda zodat men snel kan zien wat er vandaag te doen is in Oude IJsselstreek. Daarnaast is de vindbaarheid van Oude IJsselstreek op Google (SEO) voor de Duitse website geoptimaliseerd.

Voor het nieuwe toeristische seizoen is dit jaar de samenwerking opgezocht met Tourist-Info Bocholt, Isselburg en Emmerich. De nieuwe fietsroute van Ulft naar Bocholt is klaar. Naast het uitgeven van verschillende folders in meerdere talen wordt er ook geïnvesteerd in social media, promotievideo's en vindbaarheid op Google. Via verschillende persreizen is dit voorjaar via blogs aandacht gevraagd voor een verblijf in onze gemeente.

De studenten van Saxion hebben de eerste onderzoeksopdrachten aan de ondernemers gepresenteerd en nieuwe onderzoeksopdrachten en vervolgoopdrachten zijn in gang gezet. Bijvoorbeeld het onderzoek over streekproducten met de Pizza-route is zeer enthousiast ontvangen door ondernemers. Inmiddels hebben zij de eerste stappen gezet om een route verder te ontwikkelen in de vorm van een picknick route waarbij deelnemers ingrediënten voor de picknickmand verzamelen bij lokale ondernemers. Dit wordt ondersteund door de regiocoördinator. Op dit moment wordt door twee studenten de laatste hand gelegd aan een nulmeting. In dit onderzoek Zowel bij toeristen & recreanten als bij de ondernemers is onderzocht hoe tevreden zij zijn binnen de gemeente Oude IJsselstreek.

In 2022 is de wens ontstaan om het overgebleven Schabracq meubilair alsnog te plaatsen om zo het toeristische aanbod aan fiets- en kunstroutes te complementeren, we maken hier dit jaar een start mee en bezien of we aanpalende budgetten daarvoor kunnen aanwenden.

In samenspraak met het beleidsveld Kunst en Cultuur geven we uitvoering aan de doorontwikkeling van het DRU-IP conform de vastgestelde beleidsnota's. De raad heeft ingestemd om de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek verder uit te diepen en te komen tot een plan van aanpak voor de doorontwikkeling. Om het proces gestructureerd te laten verlopen wordt ingezet op een projectleider om dit te begeleiden. Momenteel wordt nog gewerkt aan een vacaturetekst en op korte termijn aan de wervingsprocedure. Voor nu betekent het dat er nog geen kosten zijn gemaakt die ten laste komen van het beschikbaar budget.

3.3- Vitale en toekomstgerichte bedrijventerreinen

Stand van zaken

Het VIP

De voorbereidingen voor het bouwrijp maken van (een eerste fase van) het VIP zullen dit jaar nog starten. Mede afhankelijk van de beschikbaarheid van energiemogelijkheden voor het VIP onderzoeken we faseringen voor het bouwrijp maken en voor de start van de kavelverkoop. Om dit te bespoedigen hebben we een aanvraag voor 6 stroomaansluitingen bij Liander gedaan, waarmee we de beschikbaarheid van stroom voor een eerste deel van het nieuwe bedrijventerrein alsnog versneld proberen te realiseren. Het ecologisch werkprotocol is opgesteld en de ontgrondingsmelding is gedaan.

Er is gestart met het als natuur bestemde gedeelte van Het VIP. Zo is er een amfibieënpool gecreëerd (natuurontwikkeling) en is gestart met de graafwerkzaamheden voor het waterbergingsgedeelte in het noordelijk deel van het gebied.

De grootste transactie voor wat betreft grondaankopen heeft plaatsgevonden en er is gestart met het parapluplan voor Het VIP. De bedoeling is dat het parapluplan dit jaar wordt afgerond. We zijn intensief in gesprek met Liander, Tennet en Firan om te kijken hoe en wanneer het VIP ontsloten kan worden op het energienet en verkennen met hen alternatieve en duurzame energiemogelijkheden.

Revitaliseren bedrijventerreinen

Voor de IJsselweide is het participatieproces om te komen tot een herinrichtingsplan afgerond. De aan de ondernemers gepresenteerde schetsen voor de herinrichting van de openbare ruimte zijn door Anacon civieltechnisch uitgewerkt tot een definitief ontwerp. Daarmee zullen we in 2024 met de herinrichting starten. Het terrein is volledig ingemeten en QuickScan flora en fauna is uitgevoerd. Nader onderzoek daarop is uitgezet bij een adviesbureau. Op verzoek van de ondernemers hebben we een informatieavond georganiseerd over het thema duurzaamheid.

Momenteel onderzoeken we de mogelijkheden van een stimuleringsfonds om de ondernemers te enthousiasmeren om ook op de private terreinen investeringen te doen in het kader van beeldkwaliteit en/of duurzaamheid.

De laatste fase van de actualisatie van het bestemmingsplan De Rieze is aangebroken. Wat de laatste burgerwoning op het terrein betreft, de gemeenteraad heeft in 2023 aan de Vogelenzangweg het bestemmingsplan vastgesteld zodat de familie daar naartoe kan verhuizen. Bij bouwwerkzaamheden op een van de verkochte kavels zijn explosieven aangetroffen. Deze zijn verwijderd en er is een uitgebreid explosievenonderzoek uitgevoerd op de nog resterende onbebouwde kavels op De Rieze.

3.4- Aantrekkelijke winkelkernen

Stand van zaken

De afgelopen tijd hebben we in gesprekken met de ondernemersverenigingen verkend in hoeverre er behoefte is aan centrummanagement. Van de drie hoofdkernen hebben Ulft en Terborg aangegeven daar dit jaar mee aan de slag te willen gaan. We onderzoeken de mogelijkheden om voor deze kernen een centrummanager te benoemen om de ondernemers en gemeente te helpen bij de aantrekkelijkheid van de centra, het bestaande winkelaanbod en het op termijn toewerken naar toekomstbestendige en compacte winkelkernen. Met de ondernemersverenigingen zijn we aan het kijken of en hoe een dergelijke centrummanager ingezet wordt. Daarnaast proberen we waar mogelijk de centra te vergroenen waarbij we slimme verbindingen leggen met andere opgaven in de openbare ruimte zoals onderhoud.

3.5- Toekomstbestendig agrarisch bedrijfsleven

Stand van zaken

Voor een groot deel van de mogelijkheden voor het agrarische bedrijfsleven zijn we als gemeente afhankelijk van de landelijke overheid. Nu er nieuwe verkiezingen aan komen door het vallen van het kabinet, is het nog niet duidelijk welke mogelijkheden er allemaal gaan komen.

Als gemeente blijven we wel doorgaan daar waar wij zelf de verantwoordelijkheid kunnen nemen.

De lokale instrumenten die de agrarische ondernemers kunnen gaan gebruiken krijgen daardoor steeds meer vorm.

Het uitnodigingskader wonen is een van deze instrumenten en is nog voor het zomerreces als concept voorgelegd ter inzage. De reacties die hier op zijn gekomen worden nog verwerkt, waarna het kan worden ingezet voor het verbeteren van de toekomst van bewoners van het buitengebied.

Naast dit uitnodigingskader wonen gaan we met WATEA de tweede fase in. De erfbegeleiders van WATEA gaven aan dat de eerste stappen zijn gezet, maar er nog meer winst te behalen is.

Uit de gesprekken die zijn gevoerd kwamen zeer diverse onderwerpen naar voren zoals: opvolging, verbouw, verduurzaming, verandering van bedrijfsvoering, verbreding van bedrijfsvoering, sociale vraagstukken, gezondheid, afbouwen van bedrijf etc. Om hier op in te kunnen spelen, willen we als gemeente met WATEA nog meer gaan inzetten op het voeren van gesprekken met de agrarische ondernemers.

Voor het leggen van contact en het vervolg wat daar uitkomt, wordt door WATEA een plan van aanpak opgesteld. Tot slot wordt er een uitnodigingskader voor recreatie en toerisme geschreven. Hier komen ook voor de agrarische sector meer mogelijkheden naar voren. Zodat er gewerkt kan worden aan een verbreding van bedrijfsvoering.

3.6- Gelijke kansen voor iedereen

Stand van zaken

Beleidskader onderwijskansen

Het beleidskader onderwijskansen is voor de periode 2023-2026 vastgesteld in de raadsvergadering van april 2023.

De Sociaal Medische Indicatie-regeling is aangepast en vastgesteld. Hierdoor kunnen kinderen nog sneller geholpen worden wanneer dat in specifieke gevallen nodig is, en kunnen daardoor nu ook Oekraïense gezinnen hier gebruik van maken.

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) is armoede als een belangrijk thema benoemd en zijn de bestaande regelingen met onze partners zoals onderwijs, kinderopvang etc. besproken om ze meer bekendheid te geven. Omdat de regelingen dit jaar ook worden geëvalueerd hebben de partners ook meteen op- en aanmerkingen kunnen maken op de regelingen en wordt dit meegenomen in de verdere uitwerking.

Inmiddels is een samenwerking ontstaan tussen schuldhulpverlening/Stoer, het Almende, Sociaal Werk en het jongerenwerk over een preventieve aanpak rondom financiën. In het nieuwe schooljaar zal dit zijn invulling gaan krijgen.

De zomerschool 2023 heeft in de 1e week van de zomervakantie plaatsgevonden. Voor de bovenbouw was er een programma dat door het Almende was verzorgd. Daarnaast is de mogelijkheid geboden aan de deelnemers van de zomerschool gratis deel te nemen aan een lokale Kivada. Evaluatie van de zomerschool 2023 moet op dit moment nog plaatsvinden. Wel is bekend dat de scholen positief terugkijken op de week en dat net als vorig jaar zo'n 100 leerlingen hebben deelgenomen aan de zomerschool.

Gelijke Kansen

Om gelijkere kansen te realiseren zijn we bezig om gebiedsgericht te werken wat betekent dat we extra inzetten in bepaalde gebieden.

Zo zijn we met het bestuur van de Rietborgh in gesprek om te onderzoeken of we een pilot voor een gebiedsgerichte aanpak in Terborg te kunnen opzetten. Inmiddels is er voorwerk verricht. Er ligt nu een visie vanuit de Rietborgh en wij als gemeente zijn het nieuw IHP aan het afronden. In het najaar zal hierover het gesprek worden voortgezet met de Rietborgh. Daarnaast willen we in Terborg inzetten op de doorbraakmethode waarbij medewerkers van de Wmo, Buurtzorg Jong, Stoer en andere partners samen werken aan doorbraken (impactvolle oplossingen of bureaucratische uitzonderingen) die het leven van kwetsbare inwoners levensbreed verbeteren. Wanneer deze aanpak werkt gaan wij deze de komende jaren in de hele gemeente gebruiken.

Het jongerenwerk heeft een stevige basis gelegd in haar contacten en activiteiten en heeft inmiddels op alle scholen contacten gelegd en heeft jongeren beter in beeld gekregen.

Als onderdeel van de gelijke kansen aanpak en in samenwerking met de GKA hebben we samen met basisscholen en in overleg met de schoolbestuurders dit jaar een voorstel nader uitgewerkt om te starten met een ouderconsulent. We hebben toestemming gekregen om de pilot te gaan starten gedurende het schooljaar 2023-2024. Sociaal werk zal als werkgever fungeren. Inmiddels zijn de twee vacatures ingevuld voor de ouderconsulenten. We starten vanaf september met de pilot op 6 basisscholen in Gendringen, Silvolde, Terborg, Uift en Varsseveld. Een ouderconsulent zal toegankelijk en laagdrempelig zijn voor alle ouders. De ouderconsulent helpt de ouders op weg door hen bijv. te verwijzen naar Stoer, het zorgloket, schuldhulpmaatje, de bibliotheek of buurtzorg Jong. Ouders die daar behoefte aan hebben stappen zelf op de ouderconsulent af met hun vraag, evt. op advies van school. Als na evaluatie een vervolg gewenst is van de pilot, zal hiervoor bestuurlijke en financiële dekking gezocht worden. Hierover gaan we dan met de schoolbesturen in gesprek.

De Plakkenberg in Silvolde en de Wijssel in Gendringen gaan vanaf oktober 2023 deelnemen aan de pilot High Five. Kinderen op die scholen worden in de pilot gestimuleerd via een beloningssysteem te voet of met de fiets naar school te komen. Fietsen, bewegen en verkeersveiligheid voor alle kinderen wordt hiermee gestimuleerd. De pilot die ook in Doetinchem en Aalten loopt, wordt bekostigd vanuit de provincie.

3.7- Vitale en toekomstgerichte schoolgebouwen

Stand van zaken

IKC Gendringen

De aanbestedingsprocedure is afgerond. In mei heeft de gemeenteraad ingestemd met het benodigde aanvullende budget voor dit project. In het aanvullende bedrag is rekening gehouden met het realiseren van het deel kinderopvang, dat gedekt wordt door een dekkende huurverhoging. Op dit moment wordt hard gewerkt door de betrokken partijen om de start bouw voor te bereiden en de benodigde procedures te doorlopen. Start bouw is in dit najaar gepland maar afhankelijk van de voortgang van de diverse procedures. De units voor de tijdelijke huisvesting op de voormalige locatie van De Hoeksteen zijn in de zomervakantie geplaatst en worden nu verder afgewerkt, ingericht en aangesloten op de benodigde nutsvoorzieningen als die beschikbaar zijn. Na de zomervakantie kan de onderbouw al gaan starten op de Hoeksteen en het streven is om in de loop van het 3e kwartaal de bovenbouw over te laten gaan. Tot die tijd krijgen deze leerlingen onderwijs op hun huidige locatie.

Integraal Huisvestingsplan

We hebben samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisatie beleidsuitgangspunten voor de invulling van het IHP besproken. Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in een IHP 2023, dat met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties in een OOGO is besproken en waarmee unaniem is ingestemd. Het IHP 2023 wordt in oktober ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

3.8- Samen komen we verder

Stand van zaken

De afgelopen maanden zijn er verschillende resultaten bereikt. In samenwerking met regionale partners is de Achterhoekse Woondeal tot stand gekomen. Met middelen uit de provinciale gebiedsagenda gaat het project SmartHub Incubator Industry (SHII) een tweede fase in. Vanuit de gezamenlijke lobbyvoering is een lobbydocument opgesteld om input te leveren voor het coalitieakkoord van de nieuwe Gedeputeerde Staten. Er is ook een gemeentelijke notitie opgesteld om onze inbreng richting de provincie ten behoeve van het regioarrangement kenbaar te maken. Helaas heeft de Achterhoek de vierde tranche van de Regio Deal misgelopen. Aankomende zomer wordt een nieuwe poging gedaan om wel deel te kunnen nemen aan de vijfde tranche start. De regio Achterhoek is een van de eerste SDG regio's van Nederland en mede naar aanleiding daarvan zijn we als gemeente (onder meer aan de hand van een raadsavond) een verkenning gestart naar hoe wij deze SDG's in lokale doelen kunnen vertalen. Tot slot werken we momenteel aan een update van de Achterhoekse lobbyagenda.

Programma 4: De dienstverlenende gemeente

Doelen en acties

4.1- Anders en beter monitoren

Stand van zaken

De eerste stappen in het maken van een plan voor datagedreven werken zijn gezet. In de komende periode bouwen we hierop voort. We kijken daarbij goed naar wat haalbaar is. Het datagedreven werken moet geen op zichzelf staande ontwikkeling zijn, maar moet passen in de andere ontwikkelingen die we als organisatie doormaken. Daarnaast moet het ondersteunend zijn, en blijven, aan de andere opgaves waar we als gemeente voor aan de lat staan. Daarom nemen we de tijd om dit plan zorgvuldig op te stellen en in te passen.

4.2- Doorontwikkelen dienstverlening

Stand van zaken

In onze visie op dienstverlening geven we aan dat het belangrijk is dat inwoners altijd en overal hun zaken kunnen regelen op de voor hen meest logische manier. We zien veel ontwikkelen op het gebied van online dienstverlening, maar we vinden zowel onze online als onze offline dienstverlening erg belangrijk. Met onze offline dienstverlening bedoelen wij onder andere dat wij fysiek via de balies op het gemeentehuis bereikbaar zijn en inwoners kunnen communiceren via bijvoorbeeld de post of telefoon.

De komende jaren kijken we hoe we onze fysieke dienstverlening kunnen verbeteren/versterken. O.a. de Frontoffice Publieksbalie heeft daarin een belangrijke rol.

Daarnaast is onlangs het bereikbaarheidsonderzoek afgerond. Momenteel analyseren we de uitkomsten daarna bekijken we wat dit gaat betekenen voor onze dienstverlening. .

Om onze online dienstverlening te verbeteren, zetten we onder andere in op het ontwikkelen van webformulieren. Zo kunnen bijvoorbeeld inwoners vanaf dit jaar digitaal via ons belastingbalie een bezwaar indienen in verband met de aanslag WOZ.

Het is belangrijk dat inwoners digitaal toegang hebben tot hun ingediende aanvragen en digitale veilige communicatiemogelijkheden hebben. Daarom maken we afspraken over het gebruik van MijnOIJ. Met MijnOIJ kunnen inwoners en organisaties hun aanvragen inzien en de status van de aanvraag bekijken. Ook willen we MijnOIJ zoveel mogelijk gebruiken als digitaal communicatiemiddel, omdat dit veiliger is dan bijvoorbeeld het gebruik van email.

Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead

Doelen en acties

5.1- Interne beheersing

Stand van zaken

Er worden op dit moment geen afwijkingen verwacht ten aanzien van de speerpunten voor 2023.

5.2- Goede informatievoorziening

Stand van zaken

Een goede informatievoorziening vraagt voortdurende aandacht en momenteel gaat véél daarvan naar de brede organisatieontwikkeling waarvan de eerste fase in het najaar wordt afgerond. Echter, met een van de belangrijkste doelen van deze organisatieontwikkeling wordt wel de basis van een goede informatievoorziening verstrekt. Dit doel is namelijk bedrijfsvoering, waar de informatievoorziening onderdeel van is, beter te positioneren. Het is nog niet nodig gebleken aanvullende capaciteit, al dan niet op tijdelijke basis, aan te trekken. Voor het sociaal domein hebben we intern een belangrijke vacature kunnen opvullen en op de vacatures die extern open staan lijkt méér belangstelling te zijn.

5.3- Wet open overheid (Woo)

Stand van zaken

Voor het actief publiceren van informatie onder de Woo heeft het Rijk eind 2022 besloten een technische voorziening te ontwikkelen met véél minder dan de vereiste én eerder toegezegde functionaliteit. Deze voorziening is ook nog niet beschikbaar. Maar zelf als het wel zover is; dan kunnen wij hierop géén informatie actief publiceren. Wij zullen dus zelf, al dan niet gezamenlijk met andere gemeenten, - mogelijk in VNG-verband - een technische voorziening moeten (laten) ontwikkelen voor het actief publiceren van informatie. Aangezien dat een meer dan substantiële uitbreiding is van de reikwijdte van dit project is momenteel nog geen planning te geven wanneer dit gereed kan zijn. Het is zeer onwaarschijnlijk dat het daadwerkelijk realiseren van een dergelijke voorziening nog in 2023 gaat lukken. Parallel hieraan wordt in de 2023 ('ter voorbereiding') wél onderzocht hoe processen zo aangepast kunnen worden dat informatie hieruit eenvoudig(er), naar de letter én naar de geest van de Wet openbaar bestuur passief danwel actief openbaar gemaakt kan worden. Daar waar deze aanpassingen eenvoudig door te voeren zijn worden die uiteraard als het spreekwoordelijke 'laag hangend fruit' direct 'geplukt'. De genoemde informatiecategorieën zijn en blijven daarvoor het startpunt.

In bovenstaande context wordt momenteel onderzocht of het al beschikbare zaaksysteem gebruikt kan worden om relatief eenvoudig informatie te publiceren.

5.4- Plaats- en Tijdonafhankelijk Werken

Stand van zaken

In de begroting 2023 is aangekondigd dat in de eerste helft van 2023 een voorverkenning met mogelijke scenario's zal worden voorgelegd. Deze voorverkenning is met wat vertraging inmiddels gestart en loopt.

Met dit onderzoek kunnen we ook nadere invulling geven aan de PM posten die voor de aankomende jaren in de investeringsbegroting 2023 zijn opgenomen voor het huisvestingsvraagstuk.

5.5- Communicatie en Participatie

Stand van zaken

Acties uit het participatiebeleid voeren we uit. De eerste kinderraad heeft meerdere inzichten gedeeld en concreet bijgedragen aan bijvoorbeeld de toegankelijkheid van speeltuinen. In het najaar vormen we een 2e kinderraad. De jongerenraad bestaat inmiddels uit negentien jongeren. Zij heeft over drie onderwerpen adviezen gegeven, die eind 2023 naar de raad gaan. Ons online panel 'Oude IJsselstreek spreekt' is in het voorjaar bevestigd over wateroverlast. Vanaf september gaan we de dorpen in met het Praotpunt (de vervanger van de Praotbus) om met inwoners te praten over bijvoorbeeld het mobiliteitsplan, afvalinzameling en de energietransitie. Visuele middelen zoals fotografie, infographics en video blijven we inzetten. Eind 2023 gaan we aan de slag met een zogenaamd contentplan, dat gericht is op het (online) delen van positieve berichten, om zo bij te dragen aan een positievere beeldvorming bij inwoners. Het merkconcept 'Oude IJsselstreek maakt sterk' is enkele keren ingezet, en bouwen we geleidelijk verder uit. De uitrol van het merkconcept heeft enige vertraging opgelopen omdat we zijn overgestapt naar een ander extern bureau. We voeren dit najaar een upgrade uit voor de 'achterkant' van de website zodat deze toegankelijk en veilig blijft, kan blijven voldoen aan wet- en regelgeving en bovendien enkele extra functies beschikbaar krijgt zoals het eenvoudig afspelen van video's, meertaligheid en het integreren van themawebsites.

5.6- Formatie

Stand van zaken

Ondanks de blijvende schaarste op de arbeidsmarkt blijven we de arbeidsmarktcommunicatie voortdurend op de huidige situatie aanpassen. We blijven investeren op behoud van medewerkers, werving, opleiding en vitaliteit. Maar we zien ook dat we nog steeds beroep moeten doen op externe krachten. Door de Rijks- en Europese regelgeving zijn we genoodzaakt voortdurend te anticiperen op de werkzaamheden en dat geldt ook voor de werving en ontwikkeling van medewerkers. Met de doorontwikkeling van de organisatie zijn we bezig om de organisatie kwalitatief en kwantitatief efficiënter in te richten. Het doorontwikkelingstraject moet in 2023 grotendeels zijn afgerond waarna we de volgende jaren verder kunnen bouwen aan de gestelde doelen.

5.7- Inclusief werkgeverschap

Stand van zaken

In de rol van werkgever leveren wij een actieve bijdrage aan de invulling van maatschappelijke banen. We dragen onze manier van denken en werken uit door een actieve rol te spelen in Prokkelactiviteiten. Er zijn 6 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in vaste dienst. Daarnaast werken cliënten vanuit Estinea bij ons en bieden we een aantal mensen een tijdelijke opstap, om zo door te groeien naar een vaste baan.

Onvoorzien

Op basis van wet- en regelgeving is in de begroting een stelpost onvoorzien opgenomen. Dit is ongeveer € 49.000 per jaar. Om van de stelpost onvoorzien gebruik te maken, moet het doel voldoen aan de 3 O's: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

Onvoorzien begroting 2023 (x 1.000)	Aanwending	Nog te besteden
Primitieve begroting beginstand		49
Aardbeving Turkije en Syrië	40	
Stand 1-9-2023	40	9

Financiële positie

Afwijkingen

Pgr	Tk/vld	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
1	0.3	Aankoop en verkoop onroerende zaken	-16.000	I	<p>Op dit moment een overschrijding van rond de 16.000 van de geschatte kosten voor dit jaar. Dit heeft te maken met de (asbest) saneringskosten voor voormalig discotheek de Joy in Ulft. Bij de verkoop van dit pand is met de kopers afgesproken dat de saneringskosten voor rekening van de gemeente zouden komen.</p> <p>De opbrengsten uit grondverkoop blijven dit jaar achter vergeleken met de afgelopen jaren. Mogelijk dat dit in het laatste kwartaal nog bijtrekt, omdat er wel wat actief in de verkoop staat.</p>
1	0.3	Project Snippergroen	-60.000	I	Verwacht wordt dat de kosten voor dit project nog op zullen lopen wat betreft de personeelskosten, geschat is dat nog een extra 60.000.
1	0.3	Project Snippergroen	60.000	I	De opbrengsten van het project Snippergroen zullen naar verwachting gelijk oplopen met de extra kosten. Per saldo is het effect 0.
1	2.1	Klein onderhoud wegen	-15.000	I	Er is veel materiaal nodig voor het onderhoud aan de halfverhardingen (padvast). De verwachting is dat hierdoor een overschrijding van 15.000 ontstaat.
1	2.1	Verkeersmaatregelen/borden	-5.000	I	Door de toename van vandalisme aan en diefstal van borden is het de verwachting dat er een overschrijding van meer dan 5.000 op dit budget ontstaat.
1	8.3	Omgevingsvergunning wonen en bouwen	140.000	I	In de begroting was al rekening gehouden met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging. Nu deze pas op 1 januari 2024 in zal gaan, komen de inkomsten uit leges hoger uit dan geraamd. Verwachting is rond de 500.000 euro, waar 360.000 is geraamd.
4	7.4	Bodemonderzoek en sanering	-150.000	I	Een overschrijding door onverwachte uitgaven voor bodemsanering op een aantal locaties en een paar calamiteiten, waaronder de drugsafvaldumping in Zwarte Veen. De kosten hiervoor bedragen momenteel al circa 45.000,-. Daarnaast hebben we op de locatie voor 't Paviljoen te maken met onverwachte hoge verwerkingskosten (circa 77.000) van PFAS houdende grond. Ook was extra deskundigheid noodzakelijk om de verschillende saneringen te begeleiden. Dit leidt momenteel tot een overschrijding van circa 150.000.
1	5.4	ECAL (Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers)	-7.000	S	De begroting ECAL 2023 stevent af op een tekort, namelijk een negatief resultaat van ca 128.000. Reden: stijgende personeelskosten (gemiddeld 9%), stijgende energiekosten (37% hoger dan begroot) en hogere indexering verhuurder (8,6%). Voorgesteld wordt om het negatieve jaarresultaat (deels) af te boeken van de algemene reserve. Die is nu echter niet voldoende om het geheel af te boeken. Daarom wordt er ook aan de deelnemende gemeenten gevraagd om een deel van het financieel probleem op te lossen. Op dit moment betekent dat voor onze gemeente een aanvullende bijdrage tot 189.819. Een overschrijding van circa 7.000. In de begroting 2024-2027 is de structurele wijziging van de bijdrage ECAL verwerkt.

3	3.1	Bestuurlijke samenwerking	20.000	I	Dit betreft de middelen die we inzetten voor de activiteiten en ons lidmaatschap van de Ring van Europese IJzersteden. In 2020 en 2021 is door corona het Ring-project IJzerwijs niet uitgevoerd. Het Graafschapcollege heeft het niet uitgegeven budget dit jaar teruggestort waardoor er een positief saldo in de boeken staat. Aan het einde van het jaar zal dit 20.000 euro bedragen. We willen deze middelen in 2024 inzetten voor Ring-projecten zoals IJzerwijs, Smeden voor de Vrede en de organisatie van een IJzerbienale.
3	3.4	Arbeidsmarktinitiatieven	-7.000	I	We hebben extra activiteiten ondernomen om de samenwerking met het onderwijs te versterken. Het gaat dan om Saxion (kennisswerpleaats voor toerisme). Er is veel animo vanuit de toeristische ondernemers voor dit project.
3	4.3	Leerlingenvervoer	-250.000	S	De inzet van het budget leerlingenvervoer wordt voor het grootste gedeelte benut voor de inzet van ZOOV, die regionaal het leerlingenvervoer verzorgt. De huidige benutting van het budget betreft vanuit ZOOV de afrekening tot en met mei (5 maanden). Op basis van de actuele omvang van de benutting en de nog te verwachten uitgaven moet rekening gehouden worden met een overschrijding van het huidige budget van 250.000. Deze kostenverhoging is het gevolg van forse verhogingen van de kosten (salarissen, verhoging brandstofprijzen etc.) .
4	0.2	Reisdocumenten	50.000	I	Naar verwachting komen de opbrengsten voor 2023 uit op 90.000. Dit is 50.000 hoger dan begroot. De hogere opbrengst wordt veroorzaakt doordat er ruim 900 aanvragen zijn ontvangen voor een 2e reisdocument en 1e afgifte aan kinderen. Ook het aantal vermissingen (nu al ruim 200) ligt hoger dan verwacht.
4	0.2	Verkiezingen	-95.000	I	De afwijking ten opzichte van de huidige en de gewijzigde begroting is minimaal. Hiervoor zou geen afwijking gerapporteerd hoeven worden. Maar omdat er nieuwe Tweede Kamer verkiezingen zijn uitgeschreven voor 22 november 2023 is een verwachte overschrijding op het budget van 95.000 te verwachten.
5	0.4	Communicatie	10.000	I	De uitrol van het merkconcept 'Oude IJsselstreek maakt sterk' heeft wat vertraging opgelopen omdat we zijn over gestapt naar een ander extern bureau die het merkconcept uitwerkt. Daardoor een verwachte overschrijding van 10.000.
5	0.8	Samenwerking automatisering	174.000	I	Het positieve resultaat over 2022 á 174.000 is in 2023 uitgekeerd en geboekt.
5	0.8	Samenwerking automatisering	-86.000	S	We verwachten een structurele overschrijding van zo'n 86.000 die verklaard wordt door de inzet en gebruik van de nieuwe apparatuur (incl. accounts) voor de raad. De meerkosten hiervan bedragen op jaarbasis zo'n 86.000. Om een overschrijding in 2024 te voorkomen zal het ICT Budget met ingang van 2024 dan ook met dat bedrag structureel verhoogd moeten worden.
5	0.8	Accommodatiebeheer	-18.000	I	Er zal een overschrijding zijn van ca 18.000. Dit ivm indexverhogingen.
4	1.2	Bommenregeling	-22.000	I	Er zal een overschrijding plaatsvinden van afgerond 22.000. Dit komt doordat er een gemeentebreed vooronderzoek zal worden verricht. In 2024 zal nogmaals 22.000 betaald moeten worden en kan er een subsidie aangevraagd worden van 68%. De uiteindelijke kosten van het vooronderzoek zullen 14.000 bedragen. Uiteindelijk zal het gemeentebreed vooronderzoek kosten besparen, doordat niet kleine stukken grond apart van elkaar worden onderzocht.
5	0.5	Deelnemingen	-11.000	I	De deelnemersvergoeding Platform Nuval is gestegen en de bijdrage is naar voren gehaald.

99	0.61	Inkomsten OZB woningen	150.000	S	De gevolgen van de WOZ bezwaren woningen dienen nog verrekend te worden met de opbrengsten. Desondanks is wel de verwachting dat de opbrengsten ruim 150.000 hoger worden dan begroot. De oorzaak hiervan is dat in december 2022 het tarief OZB woningen is berekend met een totale economische waarde van alle woningen die lager is gebleken dan de werkelijkheid. Hierdoor zijn de opbrengsten hoger uitgevallen.
99	0.62	Inkomsten OZB niet woningen	50.000	S	De gevolgen van de WOZ bezwaren niet-woningen dienen nog verrekend te worden met de opbrengsten. Desondanks is wel de verwachting dat de opbrengsten ongeveer 50.000 hoger worden dan begroot.
99	0.7	Algemene uitkering	362.000	S	Het saldo is het effect van de meicirculaire 2023. Het voordeel op de algemene uitkering wordt grotendeels bepaald door de ontwikkelingen van het accres, de uitkeringsfactor, taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen.
div.	div.	Geormerkte bedragen taakmutaties Algemene uitkering	-51.000	S	Geormerkte decentralisatieuitkeringen en taakmutaties als volgt te specificeren: Wet Goed Verhuurderschap: + 5.000 Voorschoolse voorziening peuters: - 6.000 Oekraïne (oa. leerlingenvervoer): + 46.000 Toegankelijkheid verkiezingen: + 6.000
Totale verwachte afwijking			223.000		

Bedragen x €1

Structurele afwijkingen	168.000
Incidentele afwijking	55.000
Totaal	223.000

Sociaal domein

Pgr	Tk/vld	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
2	6.1	Samenlevingsinitiatieven	20.000	I	Zoals het er nu voorstaat en alles volgens verwachting verder verloopt is een overschot te verwachten van ongeveer 20.000. Er zijn dit jaar geen dure initiatieven ondersteund. Daarnaast wordt altijd gekeken wat kunnen de initiatieven zelf bij elkaar brengen of zijn er overige subsidies interessant.
2	6.1	Preventie jeugd	-15.000	S	Op dit budget wordt meer uitgegeven, naar schatting 15.000. Dit komt met name door stijgende personeelskosten bij onze partners. Een andere, minder grote, oorzaak is de stijgende vraag naar ondersteuning zoals bij het Jeugd Maatschappelijk Werk.
2	6.1	Samen sterker thuis	-100.000	I	Samen met de netwerkpartners worden kosten gemaakt voor Samen Sterker Thuis. Denk daarbij aan de inzet van de coördinator, huisvestingskosten, de ondersteuning van de doorontwikkeling van Samen Sterker Thuis.
2	6.3	Studietoeslag	-20.000	I	Toename aantal studietoelagen, verwachte uitgaven dit jaar leiden tot een overschrijding van 20.000.
2	6.5	Maatschappelijke banen	150.000	S	De maatschappelijke banen zijn de afgelopen periode geëvalueerd, om te zien hoe het loopt. Op basis van de evaluatie wordt een voorstel uitgewerkt voor de toekomst, met als doel om meer inwoners te bereiken. Uit de eerste evaluatie blijkt dat het budget verlaagd kan worden.
2	6.71b/c	Individuele / groepsondersteuning WMO	-294.000	S	Op basis van de huidige toekenningen zien we een afwijking ontstaan op de subsidie 2023 tov de raming 2023, dit omdat meer inwoners een beroep op ondersteuning doen. Daarnaast speelt mee dat de tarieven zijn gestegen door stijgende CAO's. Vanuit de kwartaalgesprekken met de aanbieders zal de inzet goed gevolgd blijven worden om te kijken met de consultants aan welke knoppen we kunnen draaien. Ook zal er een impuls op de ontwikkelteams gegeven moeten worden om een versnelling te geven in het anders denken/anders doen en de verschuiving naar het voorliggend veld en versterken van de sociale basis.
2	6.72c	Individuele jeugdhulp in de buurt groepsondersteuning	-190.000	S	De afwijking op dit budget komt voort uit de stijging van de tarieven door CAO aanpassingen. Daarnaast is de zorg die wordt doorwezen naar de jeugdhulp meer complex en vraagt daarom om meer inzet.
2	6.72a	Gezins en woonvormen	-770.000	S	Door de (regionale) herijking van de tarieven stijgen de structurele kosten, deze stijging komt voort uit indexatie en de correcties van fouten bij de eerdere inschrijving van de aanbesteding.
2	6.82a	Jeugdbescherming	150.000	I	We zien dat er dit jaar minder kinderen in de jeugdbescherming zitten dan voor dit jaar geprognosticeerd.
2	6.81a	Beschermd wonen	590.000	I	Voor 2023 was in begroting rekening gehouden met een afrekening van 250.000 voor beschermd wonen. Deze afrekening is gunstiger uitgevallen, in totaal is er 840.000 ontvangen over 2022. Het is moeilijk om een betere inschatting te maken, aangezien de afrekening gebaseerd is op een open einde financiering.

99	0.7	Algemene uitkering	638.000	S	Het saldo is het effect van de meicirculaire 2023 sociaal domein. Het voordeel op de algemene uitkering wordt grotendeels bepaald door de ontwikkelingen van het accres, de uitkeringsfactor, taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen. Daarnaast zijn ook de effecten van het sociaal domein hier in meegenomen, waaronder de participatiewet, statushouders en middelen voor schulden- en armoedebeleid. De regeling Buurtsportcoaches is ondergebracht in de Brede SPUK.
2	5.1	Buurtsportcoaches	139.000	S	De regeling buurtsportcoaches is opgenomen in de Brede Spuk. De oude regeling vervalt in de algemene uitkering, het begrote bedrag aan de uitgavenkant zal hiermee aangepast moeten worden.
2	Div.	Geormerkte bedragen taakmutaties Sociaal Domein	-528.000	S	Geormerkte decentralisatieuitkeringen en taakmutaties Sociaal Domein als volgt te specificeren: Participatiewet: + 342.000 Armoede en schulden: + 75.000 Flankerend beleid energiearmoede: + 94.000 Statushouders: + 17.000
Totaal verwachte afwijking			-230.000		

5	0.10	Saldo SD	230.000	I	In de programmabegroting 2023-2026 is het resultaat SD binnen de hekjes en op boekjaar 2023 750.000. In de eerste berap is het saldo 1e berap ad 122.000 hierop in mindering gebracht. Het ingeschatte tekort in deze 2e berap ad 230.000 wordt gedekt uit de het resterende saldo. Na deze wijziging blijft er een saldo over van 398.000
---	------	----------	---------	---	--

Totaal verwachte afwijking		0
-----------------------------------	--	----------

Bedragen x €1

Structurele afwijkingen	-870.000
Incidentele afwijking	870.000
Totaal	<u>-</u>

Investerings

Pgr	Tk/vld	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
1	2.1	Reconstructie Gravenpad	-60.000	I	De overschrijding wordt veroorzaakt door prijsstijgingen en extra kosten voor bodemsanering. De reconstructie Gravenpad zal eerst in één fase worden gerealiseerd in 2021. Door diverse ontwikkelingen in het gebied is voor gekozen om het project in twee fasen te realiseren. Fase 2 staat gepland voor begin 2024, door de prijsstijgingen van afgelopen jaren is het krediet niet toereiken. Voor bodemsanering was er een bedrag in de raming opgenomen. Doordat er extra gesaneerd dient te worden en ook daar de kostenstijging van, zorgt voor een overschrijding.
Totale verwachte afwijking			-60.000		

Bedragen x €1

Grondexploitatie

Inleiding

In april 2021 heeft de gemeenteraad vijf uitleglocaties vastgesteld voor de ontwikkeling van woningbouw binnen onze gemeente. Daarbij gaat het om de volgende locaties: Varsseveld De Tuit, Varsseveld Noord, Biezenakker in Ulft, Lenteleven in Gendringen en Voorbroek in Terborg. Samen met de transformatie van de Wesenthorst kunnen we deze zes projecten duiden als grootschalige ontwikkellocaties die in voorbereiding zijn binnen gemeente Oude IJsselstreek. In dit hoofdstuk volgt een toelichting op de financiële stand van zaken.

In november 2021 is het voorstel aangenomen om na behandeling van de startnotitie voor Varsseveld De Tuit niet elke stap in het proces aan de raad ter besluitvorming voor te leggen, maar de startnotitie en het locatiepaspoort alleen door het college te laten bekrachtigen. Daarmee vervalt echter ook het moment waarop normaliter de raad besluit over het opvoeren van een voorbereidingskrediet voor een dergelijk project. Bij de behandeling van de startnotitie Lenteleven en Biezenakker is voorgesteld om de start en de stand van zaken van de voorbereidingskredieten voor deze locaties in de Berap op te nemen. Daarmee wordt u tweemaal per jaar geïnformeerd over de (financiële) stand van zaken. In onderstaande overzicht wordt het beschikbaar gestelde krediet, de tot nu toe gerealiseerde kosten en het nog beschikbaar te stellen voorbereidingskrediet per project weergegeven:

Project	Toelichting	Beschikbaar krediet (A)	Realisatie t/m 2e kwartaal 2023 (B)	Vershil (C = A - B)	Beschikbaar te stellen (D)	Totaal krediet (E = A + D)
Varsseveld De Tuit	Aankoopkrediet	€ 5.000.000	€ 721.298	€ 4.278.702	€ -	€ 5.000.000
	Vorbereidingskrediet	€ 798.525	€ 640.601	€ 157.924	€ 100.000	€ 898.525
	Totaal	€ 5.798.525	€ 1.361.899	€ 4.436.626	€ 100.000	€ 5.898.525
Varsseveld Noord	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 235.000	€ 67.929	€ 167.072	€ -	€ 235.000
	Totaal	€ 235.000	€ 67.929	€ 167.072	€ -	€ 235.000
Biezenakker	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 298.080	€ 169.506	€ 128.574	€ 439.969	€ 738.049
	Totaal	€ 298.080	€ 169.506	€ 128.574	€ 439.969	€ 738.049
Lenteleven	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 268.630	€ 138.507	€ 130.123	€ 369.620	€ 638.250
	Totaal	€ 268.630	€ 138.507	€ 130.123	€ 369.620	€ 638.250
Voorbroek	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Wesenthorst	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 285.493	€ 101.072	€ 184.421	€ -	€ 285.493
	Totaal	€ 285.493	€ 101.072	€ 184.421	€ -	€ 285.493
Totaal	Aankoopkrediet	€ 5.000.000	€ 721.298	€ 4.278.702	€ -	€ 5.000.000
	Vorbereidingskrediet	€ 1.885.728	€ 1.117.615	€ 768.113	€ 909.589	€ 2.795.317
	Totaal	€ 6.885.728	€ 1.838.913	€ 5.046.815	€ 909.589	€ 7.795.317

Varsseveld De Tuit

Binnen Varsseveld De Tuit is een onderscheid te maken in een voorbereidingskrediet van € 798.525 en in een aankoopkrediet van in totaal € 7.500.000 (3 x € 2.500.000). Alvorens in te gaan op de financiële stand van zaken is een toelichting op de totstandkoming van de hiervoor benoemde kredieten noodzakelijk:

-Voorbereidingskrediet: op 28 oktober 2021 heeft de raad de startnotitie voor Varsseveld De Tuit vastgesteld. In de startnotitie waren de planontwikkelingskosten (planvoorbereidingskosten) op een bedrag van € 200.000 begroot. De planontwikkelingskosten bestaan uit interne uren, de inzet van externe adviseurs en onderzoekskosten. De begrote uitgaven zijn voor het opstellen van de startnotitie en het locatiepaspoort. Het locatiepaspoort is op 14 juni 2022 door het college vastgesteld. Vervolgens zijn nog een tweetal aanvullende voorbereidingskredieten aan de raad gevraagd, te weten: een bedrag van € 85.000 met het opstellen van de 1e Berap in 2022 en € 513.525 met het opstellen van de 1e Berap in 2023. Daarmee bedraagt het totaal gevoteerd voorbereidingskrediet € 798.525.

-Aankoopkrediet: de raad heeft op 28 oktober 2021 (zaaknummer 295422) ingestemd met het mandateren van het college voor het doen van aankopen voor een bedrag van 2,5 miljoen euro per boekjaar ten behoeve van de ontwikkeling van (een deel) van het plangebied in Varsseveld waarbij het mandaat gelijktijdig eindigt met het voorkeursrecht in 2024.

Voor de locatie ligt een nagenoeg definitief stedenbouwkundig plan. Het plan is recent aangepast naar aanleiding van de financiële verkenning van dat plan en het gesprek daarover met de raad op donderdag 22 juni in de DRU. Het woningbouwprogramma in het plan is vergroot van 499 woningen naar 566 woningen in de verhouding van de Regionale Woondeal, dus met tenminste 60% betaalbaar. Verder zijn de uitgangspunten van Achterhoeks Wonen in een lage dichtheid en een hoge kwaliteit van de openbare ruimte in stand gebleven. Het gemeentelijk tekort op de ontwikkeling is daarmee aanzienlijk verkleind. Om het tekort te dekken, wordt bezien of het project opgevoerd kan worden voor de 6e tranche van de Woningbouwimpuls waarbij het Rijk 50% van het tekort afdekt. Ook zullen we de provincie vragen om cofinanciering van het resterende tekort. Op het moment dat het ontwerp dat het ontwerp bestemmingsplan, exploitatieplan en beeldkwaliteitsplan ter inzage worden gelegd, bestaat de mogelijkheid dat we nog geen uitsluitel hebben over dekking van het begrote tekort door subsidies vanuit het Rijk en Provincie. Op dat moment zullen we zelf een voorziening moeten treffen om het tekort te dekken.

Het ontwerp bestemmingsplan zit in een afrondende fase. Momenteel wordt dit beoordeeld door Rijkswaterstaat, provincie en waterschap. Daarna ronden we het bestemmingsplan- samen met het exploitatieplan en beeldkwaliteitsplan- af en leggen we die als ontwerp ter inzage nog voor het eind van het jaar. In de tussentijds informeren we onze inwoners alsook de eigenaren en omwonenden van De Tuit over het actuele stedenbouwkundig plan. Deze inloopavond in het Borchuis is op 14 september a.s.

Met het opstellen van de 1e berap voor 2023 is een aanvullend voorbereidingskrediet aangevraagd om tot een vastgesteld bestemmingsplan voor De Tuit in 2023 te komen. Zoals hiervoor aangegeven, zal het ontwerp bestemmingsplan voor 1 januari 2024 ter inzage gelegd gaan worden. Echter, de vaststelling van het bestemmingsplan schuift door naar 2024. Om niet te veel tijd te verliezen, zullen we al wel aan de slag gaan met o.a. het opstellen van het inrichtingsplan als basis voor de daadwerkelijke uitvoering, het opstellen van het waterhuishoudkundige plan, het rioleringsplan en een technisch ontwerp en bestek voor de 1e fase van het bouwrijp maken van het plangebied. Deze kosten zijn echter niet meegenomen in het al gevoteerde voorbereidingskrediet. Vandaar dat we nu een aanvullend voorbereidingskrediet van € 100.000 aanvragen om deze werkzaamheden op te kunnen pakken. Het totaal voorbereidingskrediet komt daarmee uit op een bedrag van € 898.525 en bestaat uit het gevoteerd krediet van € 798.525 plus het aanvullend benodigd voorbereidingskrediet van € 100.000. De gemaakte voorbereidingskosten worden uiteindelijk overgeheveld naar de door de gemeente te openen grondexploitatie voor Varsseveld De Tuit.

Varsseveld Noord

De startnotitie voor Varsseveld Noord is op 31 mei 2022 door het college vastgesteld. In de startnotitie zijn de voorbereidingskosten voor het opstellen van de startnotitie plus locatiepaspoort begroot op een bedrag van in totaal € 235.000. Bij het vaststellen van de 2e Berap 2022 is aan de raad gevraagd om het voorbereidingskrediet van € 235.000 voor Varsseveld Noord op te voeren. De tot nu toe gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op onderzoeken, interne uren en het opstellen van het concept locatiepaspoort voor de beoogde ontwikkeling.

Na de eerste informatieavond van januari 2023 is een ruimtelijk raamwerk als opmaat naar een locatiepaspoort gemaakt. Voordat het locatiepaspoort is afgerond, kwam de vraag op tafel hoe we de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) – die in juni 2024 afloopt – kunnen verlengen. Het blijkt niet haalbaar om voor juni 2024 een bestemmingsplan dan wel omgevingsplan vast te stellen. Daarom is ervoor gekozen om gebruik te maken van het instrument Programma onder de Omgevingswet, die per 1 januari 2024 in werking treedt. Met dat Programma – dat door het College wordt vastgesteld – kan de Wvg verlengd worden. Zo'n Programma is vormvrij en daarom gebruiken we daarvoor de opmaat van het locatiepaspoort dat er al lag als ruimtelijk raamwerk. De lopende

opdracht voor het locatiepaspoort is daarom uitgebouwd om te komen tot het product Programma, wat een extra investering van € 20.000 vraagt. Deze voorziene meerkosten kunnen we financieel binnen het al verstrekte voorbereidingskrediet opvangen, doordat we een aantal voorziene onderzoeken vooralsnog niet in gang zetten (pas op een later moment). Met het nu beschikbare voorbereidingskrediet verwachten we de voorziene kosten voor de fase tot en met het vaststellen van het Programma door het College te kunnen dekken. Het Programma wordt in de 2e helft van 2023 opgesteld en later dit jaar als concept aan de eigenaren, omwonenden en inwoners voorgelegd. De planning is erop gericht om (ruim) voor juni 2024 het Programma door het College te laten vaststellen. Het Programma kan dan weer de basis vormen voor een stedenbouwkundig plan en later voor het omgevingsplan.

Biezenakker

Na het vaststellen van de startnotitie heeft de raad via de 1e Berap van 2022 het voorbereidingskrediet van in totaal € 298.080 beschikbaar gesteld voor het opstellen van de startnotitie, het locatiepaspoort en een deel van het stedenbouwkundig plan. De tot nu toe gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op de uitgevoerde onderzoeken, extern juridisch advies, het opstellen van het locatiepaspoort. Vanuit de provincie is een eerste subsidie toegekend voor de versnelling van woningbouw. In juni van dit jaar stelde het college het locatiepaspoort vast, een resultaat is van een positief participatieproces met de diverse betrokkenen. Inmiddels is de projectgroep sinds juni gestart met de eerste schetsen van het stedenbouwkundig plan. Aangezien we daarmee het einde van de begrote periode naderen, verzoeken we de raad om het voorbereidingskrediet met een bedrag van € 439.969 te verhogen. Dit bedrag omvat de kosten voor de afronding van het stedenbouwkundig plan, het opstellen van het omgevingsplan, de planologische procedure en de start van de civieltechnische uitwerking.

Lenteleven

De startnotitie voor de ontwikkeling van Lenteleven is in het voorjaar van 2022 door het college vastgesteld. Na het vaststellen van de startnotitie heeft de raad via de 1e Berap 2022 het voorbereidingskrediet ter grootte van € 268.630 beschikbaar gesteld. In de startnotitie is een begroting opgenomen van de voorbereidingskosten voor het opstellen van de startnotitie, het locatiepaspoort en een deel van het stedenbouwkundig plan en het uitvoeren van de nodige onderzoeken. Inmiddels zijn een groot deel van de onderzoeken gereed, stelde het college het locatiepaspoort in juni vast en startte de projectgroep met het opstellen van het stedenbouwkundig plan. Daarmee naderen we het einde van de periode die begroot was en verzoeken we de raad daarom om het voorbereidingskrediet met een bedrag van € 369.620 op te hogen voor het volgende deel van het proces. Dit bedrag omvat de inzet van het projectteam en de advieskosten om de onderzoeken af te ronden, het omgevingsplan op te stellen en de planologische procedure te doorlopen en een begin te maken met de civieltechnische uitwerking.

Voorbroek

Voor deze uitleglocatie is nog geen project opgestart en is dus ook nog geen voorbereidingskrediet opgevoerd.

Wesenthorst

In 2020 is er €100.000 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor transformatie van de Wesenthorst en omliggend gebied. In 2021 is, na het vaststellen van de startnotitie, gestart met het traject van herontwikkeling van het plangebied. De raad heeft via de 1e Berap 2023 een aanvullend voorbereidingskrediet ter grootte van € 185.493 beschikbaar gesteld. De tot nu gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op onderzoeken, juridisch advies, het opstellen van het concept van de ruimtelijke visie en interne uren. In de laatste maanden van 2023 worden er kosten gemaakt voor afronding van de ruimtelijke visie, het stedenbouwkundig plan, aanvullende onderzoeken en interne uren. De gemaakte voorbereidingskosten worden uiteindelijk overgeheveld naar de door de gemeente te openen grondexploitatie voor plangebied Wesenthorst.

Begrotingswijziging

Pgr	Begrotingswijziging	Saldo
1	De gemeente waar het goed wonen is	97
2	Een leefbare gemeente	-882
3	De werkende gemeente	-264
4	De dienstverlenende gemeente	-228
5	Bedrijfsvoering/ overhead	69
99	Algemene dekkingsmiddelen	1.200
	Saldo begrotingswijzigingen	-7

Budgettair neutrale wijzigingen

Programma (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten	Toelichting
1 De gemeente waar het goed wonen is	1.942.661	1.942.661	Specifieke uitkeringen, bijdrage provincie en rijk
2 Een leefbare gemeente	5.484.858	5.475.512	Specifieke uitkeringen, Implementatie Breed Offensief, Wet verplichte GGZ
3 De werkende gemeente	-	-	
4 De dienstverlenende gemeente	6.000	-	Bijdrage veiligheidsbeleid vanuit Wet verplichte GGZ
5 Bedrijfsvoering/ overhead	-15.346	-	Correctie vanuit 1e berap AU gelden voor Implementatie Breed Offensief
99 Algemene dekkingsmiddelen	-	-	
Saldo begrotingswijzigingen	7.418.173	7.418.173	

